ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО

Кафедра спортивного туризму

Скабара Р.М.

Міжнародні туристичні організації

Лекція з навчальної дисципліни

„ТУРИСТИЧНЕ КРАЇНОЗНАВСТВО”

Для студентів спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа

(спеціалізація «Готельно-ресторанна справа»)

“ЗАТВЕРДЖЕНО”
на засіданні кафедри спортивного туризму
„ ” 201 р. протокол №
Зав.каф _____ Кухтій А.О.

1. Основні групи міжнародних туристських організацій
2. Всесвітня туристська організація: історія, структура, напрями діяльності
3. Інші міжнародні туристські організації

Сьогодні міжнародний туризм впливає не лише на економіку країн, що приймають і постачають туристів, але й на розвиток світового господарства у цілому, а також на міжнародні відносини. Внаслідок цього виникла потреба в управлінні міжнародними туристськими потоками як в межах окремих країн, так і на міжнародному рівні. **Для міжнародного управління туристською діяльністю і її регулювання на міждержавному рівні створюються міжнародні туристські організації різного профілю.** Сьогодні їх існує близько 200. Це асоціації, групи асоціацій, спілки, федерації, комітети, бюро, комісії, ради і т.д.

Міжнародні туристські організації традиційно поділяють на такі основні групи: світові загального характеру; регіональні загального характеру; регіональні галузевого характеру; спеціалізовані; особливі.

Головною світовою туристською організацією загального характеру – Всесвітня туристська організація. Беручи до уваги провідну роль ВТО у сфері туризму і подорожей, ООН поклала на неї головну і вирішальну роль у пропаганді і розвитку відповідального, стійкого і загальнодоступного туризму, покликаного сприяти економічному розвитку, міжнародному взаємопорозумінню, миру, статку, а також взаємній повазі, безумовному дотриманні громадянських прав і основних свобод. Виконуючи цю місію, ВТО приділяє особливу увагу інтересам країн, що розвиваються у галузі туризму.

Виконуючи роль парасолькової організації у сфері світового туризму, ВТО є каталізатором процесів розвитку технічного обміну і міжнародної співпраці, стимулювання і розширення партнерства між державними і приватними організаціями, заохочення реалізації положень

Глобального етичного кодекса туризму, що дозволяє країнам-членам ВТО, туристським центрам і підприємствам максимально використовувати економічний, соціальний і культурний вплив туризму і повністю використати його переваги, при цьому зводячи до мінімум негативні наслідки туризму для соціальної сфери і екології.

Мета ВТО полягає у тому, щоб розвиваючи туризм, стимулювати економічний розвиток, створювати місця праці, заохочувати заходи з захисту навколишнього середовища і пам'ятників культурної спадщини, а також сприяти встановленню миру, підвищенню добробуту і повазі громадянських прав.

У 2003 р. до складу ВТО входили 141 країна, 7 територій і близько 350 членів, що приєдналися, які представляють підприємства приватного сектора, навчальні заклади, туристські асоціації і місцеві туристські адміністрації.

На початку нового тисячоліття туризм міцно утвердився у багатьох країнах як головна галузь економіки і економічний сектор, що розвивається найшвидше, забезпечує притік іноземної валюти і створює робочі місця. Міжнародний туризм забезпечує найвищі у світі надходження від експорту і для більшості країн є важливим фактором забезпечення платіжного балансу.

Сфера туризму перетворилась на один з важливих факторів створення робочих місць у світі. Розвиток туризму стимулює притік в інфраструктуру гігантських інвестицій, більша частина яких йде на покращення якості життя як місцевого населення, так і туристів. Він забезпечує урядам значні фінансові надходження від податкових зборів. Більша частина нових місць праці і підприємств у туризму створюється у країнах, що розвиваються, що дозволяє збалансувати можливості економічного зростання, а також сприяє закріпленню мешканців у сільській місцевості, попереджаючи їх відтік у перенаселені міста.

Міжкультурні зв’язки і особисті товариські стосунки, що виникають у процесі туристського обміну, є важливим фактором покращення міжнародного взаємопорозуміння і сприяють зміцненню миру між народами земної кулі.

ВТО допомагає урядам розвивати партнерські вдносини з підприємствами приватного сектора, представниками місцевих адміністрацій і неурядовими організаціями, приймаючи, таким чином більш активну участь у розвитку туризму. ВТО допомагає країнам усього світу максимально використовувати переваги туризму і при цьому зводити до мінімум негативний вплив туризма на екологію і соціальну сферу.

Всесвітня туристська організація вперше була створена як Міжнародний конгрес офіційних туристських асоціацій у 1925 р. у Гаазі. Після Другої світової війни організацію перейменували на Міжнародний союз офіційних туристських організацій, а її штаб-квартиру перевели у місто Женева, Швейцарія. Міжнародний союз був технічною неурядовою організацією, до складу якої на піку її діяльності входили 109 національних туристських організацій і 88 асоційованих членів, у тому числі ті, що представляли приватні і громадські групи.

По мірі того як туризм розвивався і ставав невід’ємною частиною сучасного життя, зростало його міжнародне значення, і національні уряди почали відігравати усе більшу роль – їх діяльність охоплювала все ширший діапазон проблем від інфраструктури до функцій регулювання.

До середини 1960-х років стало зрозуміло, що необхідно створювати більш ефективний інструмент, здатний контролювати розвиток туризму і забезпечувати роботу міжурядового механізму, призначеного для регулювання переміщення громадян, туристської політики і впливу туризму. У 1967 р. члени Міжнародного союзу офіційних туристських організацій закликали до перетворення його в міжурядовий орган, уповноважений вирішувати у глобальному масштабі усі пов’язані з

туризмом питання і співробітничати з іншими компетентними організаціями, особливо з тими, що входять до структури ООН, такими як Всесвітня організація охорони здоров'я, ЮНЕСКО чи Міжнародна організація цивільної авіації.

У грудні 1969 р. Генеральна асамблея ООН ухвалила відповідну резолюцію, у якій визнавалась вирішальна і центральна роль, яку перетворений Міжнародний союз офіційних туристських організацій має відігравати у галузі туризму спільно з існуючим в межах ООН механізмом. На виконання цієї резолюції у травні 1974 р. статутні документи ВТО були ратифіковані державами, офіційні туристські організації яких входили у Міжнародний союз.

Таким чином, Міжнародний союз офіційних туристських організацій був перетворений у Всесвітню туристську організацію, перша асамблея якої відбулась у Мадриді у травні 1975 р. Секретаріат Організації розмістили у Мадриді на початку наступного 1976 р. на запрошення іспанського уряду, який надав приміщення для штаб-квартири.

У 1976 р. ВТО отримала статус виконавчого агента Програми розвитку ООН (ПРООН), а у 1977 р. була підписана офіційна угода між ВТО і власне ООН. У 2003 р. ВТО отримала статус спеціалізованого агентства ООН і, таким чином, підтвердить свою провідну роль в сфері міжнародного туризму.

Найвищим органом ВТО є генеральна асамблея, що скликається на чергові сесії щодва роки. Дійсні й асоційовані члени можуть бути представлені на сесії не більше ніж п'ятьма делегатами, один із яких виконує функції голови делегації. Члени, що приєдналися, призначають на сесію до трьох спостерігачів зі складу Комітету членів, що приєдналися.

Статутом ВТО передбачено також скликання надзвичайних сесій генеральної асамблеї на прохання виконавчої ради або більшості дійсних членів організації. Генеральна асамблея може розглядати будь-яке питання

і розробляти рекомендації з нього. До її функцій, зокрема, входить: обрання свого президента і віце-президентів, обрання членів виконавчої ради, призначення генерального секретаря (за рекомендацією виконавчої ради), обрання ревізорів, затвердження фінансового регламенту ВТО, визначення загальних напрямів управління організацією, затвердження положень про персонал секретаріату ВТО, затвердження загальної програми роботи ВТО, затвердження бюджету ВТО і керівництво фінансовою політикою організації, створення технічних і регіональних органів, потрібних для проведення роботи, розгляд і затвердження звітів про діяльність організації та її органів, а також вживання заходів щодо реалізації рекомендацій зі звітів, затвердження або надання повноважень затвердженням угод, що укладаються з урядами і міжнародними організаціями, а також з приватними організаціями та особами, підготовка рекомендацій з укладання міжнародних угод з питань, які є в компетенції організації, прийняття рішень відповідно до статуту ВТО про прийняття у члени організації.

Робота генеральної асамблеї проводиться відповідно до затверджених правил процедури. Зокрема асамблея обирає свого президента і віце-президента на початку кожної сесії. Президент головує на асамблеї і відповідає перед нею під час сесії. Він також представляє організацію протягом терміну своїх повноважень у будь-яких випадках, якщо таке представництво потрібне.

Для кворуму на генеральній асамблеї обов’язкова присутність делегатів, що представляють більшість дійсних членів. При голосуванні кожен дійсний член має один голос. Рішення з усіх питань ухвалюють переважно на генеральній асамблеї більшістю голосів присутніх дійсних членів і тих, які голосують. У розв’язанні проблем, пов’язаних з бюджетно-фінансовими зобов’язаннями членів, визначенням місцезнаходження штаб-квартири, а також інших питань особливої

важливості, визнаних такими на даній генеральній асамблеї за рішенням більшості присутніх дійсних членів і тих, які голосують, потрібна більшість – дві третини їхніх голосів.

Для втілення в життя своїх рішень і рекомендацій генеральна асамблея затвердила в рамках ВТО шість регіональних комісій: в Африці (КАФ), Америці (КАМ), Східній Азії і Тихому океані (КАМ), Європі (КЕВ), на Близькому Сході (КМЕ) і Південній Азії (КСА). Засідання регіональних комісій проводять регулярно під керівництвом голови і двох віце-голів, яких обирають на два роки в рамках кожної комісії.

Керівним органом ВТО є Виконавчий комітет, що у період між сесіями генеральної асамблеї ухвалює потрібні рішення з адміністративних і технічних питань (у межах функціональних і фінансових можливостей організації).

Виконавчий комітет доповідає про ухвалені рішення найближчої сесії генеральної асамблеї, на якій проводяться їхні наступні затвердження. Виконавча рада складається з дійсних членів. Її обирають за принципом “один член на кожні п’ять дійсних членів” відповідно до правил, затверджених генеральною асамблеєю. На виборах керуються принципом справедливого і рівного географічного розподілу.

У роботі виконавчого комітет беруть участь (без права голосу) один асоційований член і представник Комітету членів, що приєдналися. Термін повноважень членів виконавчого комітету – чотири роки, однак щодва роки половину членів комітету переобирають. Виконавчий комітет збирається на свої сесії, зазвичай, двічі на рік; зі складу ради щороку обирають голову і двох його заступників.

Для кворуму на засіданнях ради, зазвичай, потрібна присутність більшості членів. Рішення приймають простою більшістю голосів

присутніх членів і тих, хто голосує, за винятком рекомендацій з бюджетно-фінансових питань, які має схвалити більшість – дві третини голосів.

До функцій виконавчого комітету ВТО, зокрема, належить: вживання заходів, щоб забезпечити виконання всіх рішень і рекомендацій генеральної асамблеї, а також звіт перед асамблеєю, одержання і розгляд звітів генерального секретаря про діяльність організації, розроблення і представлення пропозицій генеральній асамблеї, розгляд загальної програми роботи організації перед її поданням на обговорення генеральній асамблеї, представлення генеральній асамблеї звітів і рекомендацій з адміністративних рахунків і проектів бюджету організації, створення допоміжних органів, потрібних для діяльності ради, виконання будь-яких інших функцій, доручених генеральною асамблеєю.

При виконавчій раді діють такі допоміжні органи: Технічний комітет із програми і координації (ТКПК), головним завданням якого є розгляд питань, пов’язаних із загальною програмою роботи організації; Бюджетно-фінансовий комітет (БФК), що займається попереднім дослідженням бюджетно-фінансових питань для опрацювання рекомендацій виконавчій раді; Комітет довкілля, у роботі якого можуть брати участь усі члени виконавчої ради; Комітет зі спрощення формальностей, що займається проблемами переміщення людей як у міжнародному, так і в національному масштабі. Комітет відкритий для роботи всім членам виконавчої ради; Комітет зі статистики, що розробляє рекомендації з питань збору, аналізу і напряму статистичних даних з міжнародного і національного туризму; Комітет із розгляду членства в категорії членів, що приєдналися; основні функції комітету – розгляд заявок на членство у ВТО і напрацювання відповідних рекомендацій виконавчій раді.

Секретаріат ВТО складається зі штату співробітників (майже 90 представників 30 країн), його очолює генеральний секретар ВТО.

Генерального секретаря призначає генеральна асамблея (за пропозицією виконавчої ради) більшістю – дві третини голосів присутніх дійсних членів і тих, хто голосує. Термін повноважень генерального секретаря – чотири роки з правом перевиборів. Генеральний секретар відповідальний перед генеральною асамблеєю та виконавчим комітетом і виконує їхні вказівки. Зокрема, він представляє звіти про діяльність організації, адміністративні рахунки, проекти бюджету і загальної програми роботи, а також забезпечує юридичне представництво організації.

Персонал секретаріату призначає генеральний секретар ВТО і відповідає за виконання роботи перед ним, керується Статутом і правилами персоналу. Для надання ефективної допомоги у виконанні робочої програми організації в рамках ВТО утворений Комітет Членів, що приєдналися, Комітет очолює голова і кілька віце-голів.

Робоча програма цього Комітету виконується переважно завдяки діяльності окремих робочих груп, що займаються такими питаннями і проблемами, як капіталовкладення у сфері туризму, використання засобів автоматики, туризм і охорона здоров'я, молодіжний туризм, розвиток туризму для інвалідів, туризм і спорт.

До структурних особливостей ВТО належить також функціонування інституту постійних представників країн – членів організації. Серед їхніх обов'язків – підтримання оперативного зв'язку між країнами і штаб-квартирою ВТО з усіх питань діяльності організації.

Офіційними мовами ВТО є англійська, російська, іспанська і французька. Виправлення до статуту ВТО про визнання арабської офіційною мовою організації, схвалені на третій сесії генеральної асамблеї 1979 р., досі не набули чинності, оскільки їх не підтримала (ратифікувала) більшість дійсних членів організації.

Бюджетні витрати ВТО на здійснення адміністративних функцій і реалізацію спільної програми роботи покриваються за рахунок членських внесків і будь-яких інших надходжень відповідно до фінансових правил організації. Бюджет ВТО, проект якого складає генеральний секретар, розрахований на два роки.

Робоча програма ВТО формується і затверджується на два роки. Одним із істотних елементів у її підготовці в останні роки стають розміри бюджетних асигнувань, тобто створення так званої програми бюджету організації.

Унікальна позиція ВТО дозволяє їй виконувати спеціальні проекти по просуванню туризму. Приклади таких проектів – “Шовковий шлях” і “Шлях невільників”, які реалізують спільно з ЮНЕСКО.

Проект “Шовковий шлях”. Цей проект, започаткований у 1994 році, спрямований на відродження у рамках туризму давнього торгового караванного маршруту, що пересікав Азію від Східного Китаю до Середземного моря. 22 країни об’єднали свої зусилля для реалізації цього проекту: Японія, Республіка Корея, Корейська Народно-Демократична Республіка, Китай, Казахстан, Киргизстан, Монголія, Росія, Сирія, Пакистан, Узбекистан, Таджикистан, Туркменістан, Іран, Італія, Ізраїль, Вірменія, Азербайджан, Туреччина, Грузія, Греція і Єгипет. Спільно вони організовували ознайомчі поїздки, видали спеціальну брошуру, відзняли відеофільм, провели низку заходів на найбільших туристських ярмарках.

Проект “Шлях невільників”. Проект почали реалізовувати в 1995 році в межах оголошеного ООН Міжнародного року толерантності. Його мета – стимулювання розвитку культурного туризму в західноафриканських країнах, а безпосереднє завдання – реставрація пам’ятників, збагачення історичних музеїв і організація на спрямовуючих ринках спільних рекламних кампаній, які дозволили б відвідувачам познайомитися з історією цих країн і відродили інтерес до їх відвідання. У

майбутньому передбачається розширення проекту і залучення до нього інших держав Південної і Східної Африки, а також Карибського регіону.

З провідних світових організацій загального характеру відзначимо також Всесвітню раду з подорожей і туризму (ВТТС) і Міжнародну асоціацію світового туризму (МТ). В галузі туристського бізнесу і підприємництва діють такі організації, як Світова фередація туристських агентств (ВАТА), Всесвітня федерація асоціацій туристських агентств (УФТАА) та ін.

До світових туристських організацій галузевого характеру належать: Міжнародна асоціація повітряного транспорту (ІАТА), Міжнародна асоціація морських пасажирських перевізників (ІПСА), Міжнародна готельна асоціація (МГА), Міжнародний союз національних асоціацій готелів, ресторанів і кафе (Хо-Ре-Ка), Міжнародна асоціація конгресових центрів (АІПК).

Найбільш відомі регіональні туристські організації загального характеру – Туристська асоціація країн Азії і Тихого океану (ПАТА), Асоціація туристської індустрії Америки (ТІАА), Карибська асоціація з туризму (КТА), Арабський туристський союз (ЮАТ), Панафриканська туристська організація (ПАТО), Асоціація з розвитку і координації європейських туристських обмінів (АДСЕТЕ), а з регіональних туристських організацій галузевого характеру – Азіатсько-Австралазійська готельна і ресторанна асоціація (ААХРА), Асоціація азіатських авіакомпаній (ОАА), Міжамериканська готельна асоціація (ІАХА), Арабський готельний союз (ЮАХ), Асоціація африканських авіакомпаній (АФРАА), Асоціація єропейських авіакомпаній (АЕА), Європейська федерація мотелів (ЕМФ), Конфедерація національних асоціацій готелів, ресторанів, кафе і тотожних закладів в Європейському союзі і Європейській економічній зоні (ХОТРЕК).

В групу спеціалізованих міжнародних туристських організацій входять організації з різних видів туризму: соціального, молодіжного, ділового, конгресового та ін. До них належать, наприклад, Міжнародне бюро з соціального туризму (БІТС), Міжнародне бюро з молодіжного туризму і обмінів (БІТЕЖ), Федерація міжнародних молодіжних туристських організацій (ФІЮТО), Міжнародна асоціація з туризму з діловими цілями (ІБТА), Міжнародна асоціація конгресових і гостьових бюро (ІАКВБ), Асоціація по організації спеціалізованих конференцій (ПКМА).

До групи особливих організацій туристської сфери різного профілю, що виконують специфічні функції, належать: ті, що відповідають за співробітництво в галузі туристської інформації; регулюють професійну туристську освіту; керують науковими дослідженнями в туристській галузі; сприяють розвитку міжнародного туризму. Ця багаточисельна група включає, зокрема, Міжнародну федерацію журналістів і письменників, що пишуть про туризм (ФІЖЕТ), Міжнародну асоціацію по документації і інформації в галузі культури і туризму (АДІКТ), Всевітню асоціацію з професійної освіти в галузі туризму (АМФОРТ), Асоціацію з досліджень в галузі туризму і подорожей (ТТРА), Міжнародний клуб гідів (ІГК) і Міжнародний союз охорони природи і ресурсів (ІЮКН).